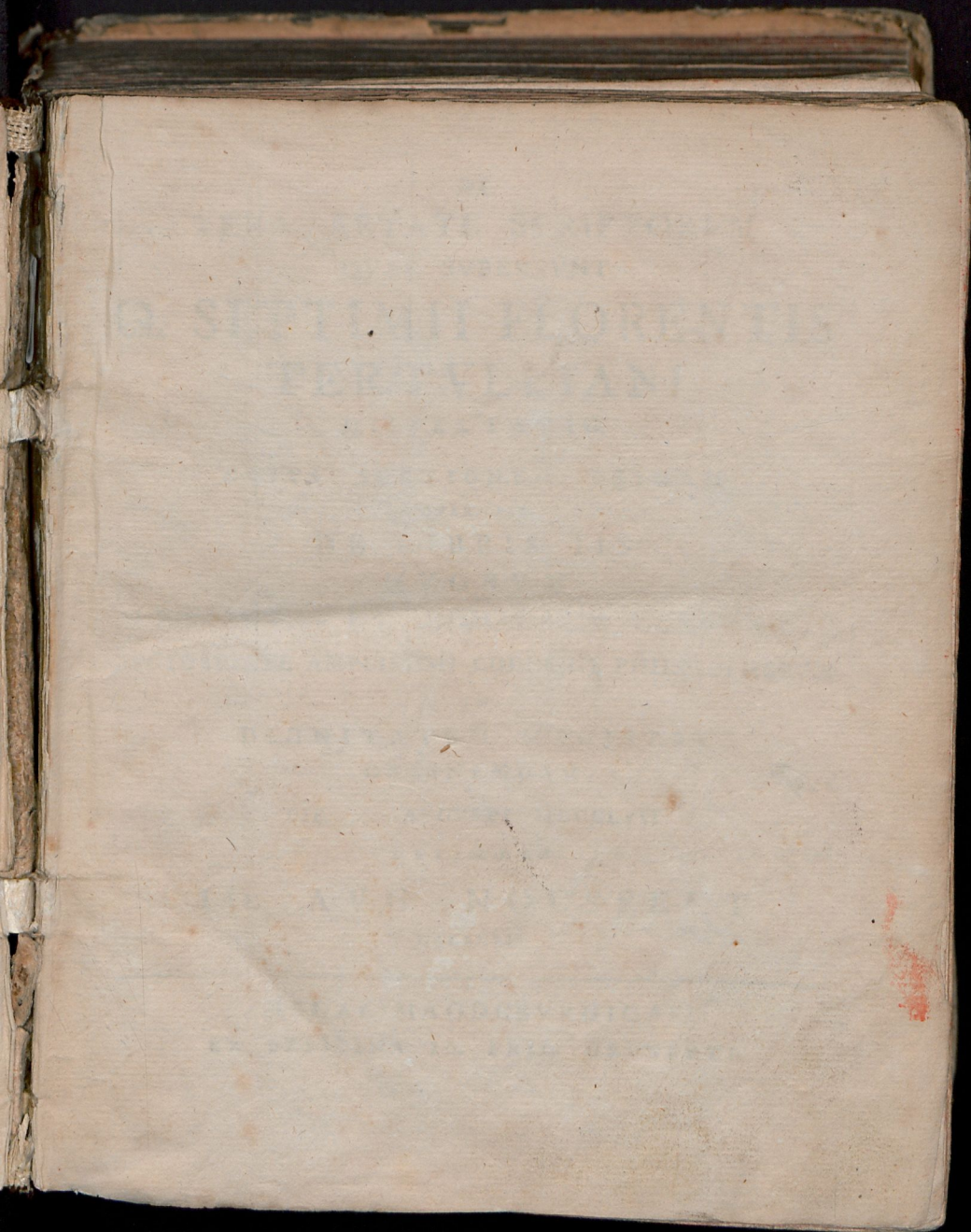
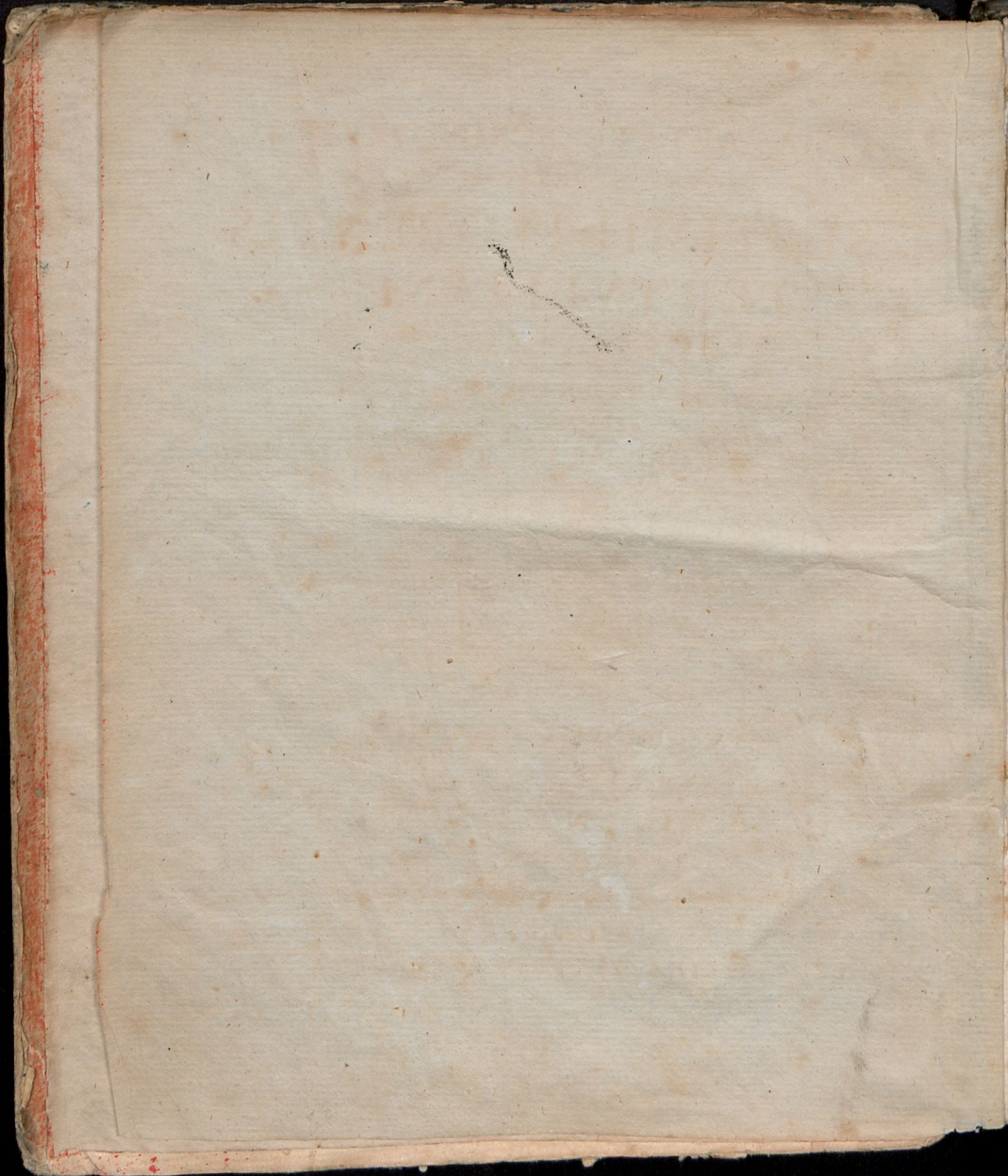

M. 13.

16

IO. AVGVSTI NOESSELT
COMMENTATIO
AD LOCVM PAVLLI APOSTOLI AD ROM. VIII, 19. feqq.
QVI EST
DE ΑΠΟΚΑΡΑΔΟΚΙΑ ΤΗΣ ΚΤΙΣΕΩΣ
NOMINE
ACADEMIAE FRIDERICIANAE HALENSIS
AD
MEMORIAM
SPIRITVS SANCTI IN APOSTOLOS EFFVSI
COMMENDANDAM CONSCRIPTA.

HALAE MAGDEBVRG. FORMIS HENDELIANIS.

9.

75

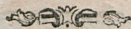
IO. AVGVSTI NORSSII
COMMENTARII
AD IONATHANIS PRORSUM AD ROM. VII. 19. CAP.
DE ANOPIA ADOKIA THE KIERE
ACADEMIAE BRIDELICIANAE HALLENSIS
MEMORIAM
SPIRITVS SANCTI IN APOSTOLOR. EFFVSI
COMMENTARII

HALLAE MDCCLXXV. JONAS HEDDING.

Vt natura religionis Christianae vniuersa cultum Dei commendat eum, qui non rerum externarum vanitate, sed studio mentis ac pietate animi continetur; atque propter ea in omnibus institutis, quibus Deus illam doctrinam suam illustrauit, non tam in illa externa, quamquam Deo digna, magnificentia, sed in referenda ad nos beneficiorum magnitudine, iactare se diligentiam nostram oportet: ita hac felicitate nostra in primis contemplanda nos decet celebrare dies eos, quos singularium beneficiorum memoriae veterum Christianorum pietas dicauit. Magna sunt & longe quam dici potest illustriora, quae Deus olim effundenda in Apostolos linguarum facultate fecit; sed cogitatione nostra multo dignius est consilium Dei in hoc dono ad Euangelium latissime propagandum conferendo. Ac vere iste dies, quo illa facultas Apostolis contigit, dici potest natalis Ecclesiae Christianorum; si quidem ista Ecclesia non Iudaeorum debuit propria esse, sed ad omnes

vidiquaque gentes pertinere. Quod Deus non modo adumbravit illa linguarum varietate, quam ad constituendam Christi Ecclesiam Apostolis concessit, sed demonstravit etiam per dona ista communicata cum iis, qui ab idolorum cultu se ad Christianam religionem converterant, quibus donis sibi cum Iudaeis communibus quasi initiati fuerunt & cooptati in collegium Christianorum, ut Petrus Apostolus perspicue docet Act. XI, 17.

Enimvero si hoc se beneficiorum genere continuisset Deus, parum id quidem fuisset ad gentium salutem. Nam & illa dona poterant esse sine vera in Deum pietate (Math. VII, 22. 23.), qua si quis vacuus est, non habet spem obtinendae beatitudinis sempiternae; & sunt etiam longe praestantiora, quae magis attingunt veram animi salutem, eaque & perennia & in omnem partem profutura, ad quae Paullus I Cor. XII, 31. iubet Christianos maxime contendere. Quare ii, qui Petrum audierant gentibus propter dotes illas ad prodigia concessas dignitatem Christianorum asserentem, statim exclamarunt (Act. XI, 18.): *Ἄρα γε καὶ τοῖς ἔθνεσιν ὁ Θεὸς τὴν μετένοιαν ἔδωκεν εἰς ζωὴν, igitur & gentibus Deus respiciendi facultatem dedit ad salutem!* Nempe cum gentes etiam obedientes fuissent divinae ad gratiam omnibus per Iesum Christum paratam invitationi, dabat illis Deus Spiritum Sanctum, quo & facultatem nanciscerentur exercendarum cuiuscumque generis virtutum (qua in re vera μετένοια est.) & quasi pignus haberent futurae beatitudinis, quo Deus confirmaret fore, ut, quod cuperent, eo aliquando potirentur h. e. ut, relaxatis huius corporis vinculis, quibus vel inuiti libidinibus constringendi tradimur, vitam sine fine futuram sanctissime beatissimeque traducerent.

In hanc fere sententiam videtur Paulus Apostolus dicere ad Rom. VIII, 19 seq. Quem locum subobscurum breuiter explicare constituimus, non quo nos ad summam illius Paullinae disputationis illustrandam aliquid noui allaturos arbitraremur; est enim & ipsa interpretatio, quam sequimur, a multis viris doctis & illustrata & de-

defensa (*); sed tamen quasdam illius loci partes vel secus, ac illi, constituemus vel confirmabimus, omninoque & rationem illustrabimus vniuersae epistolae, & efficere studebimus, vt, quae dici pro illa interpretatione possint, in vnum quasi locum coniuncta atque characteri Paullinae dictionis in primis consentanea reperiuntur.

Est autem non satis obseruatum, certe ad illustrationem epistolae Paulli ad Romanos non semper adhibitum hoc, quod Paulus eam ad Iudaicos Christianos scripserit in primis. Quod quidem facile poterat intelligi ex vniuersa illa disputatione, quae inde a cap. III, 20 docet: non obseruanda lege a Deo praescripta quemquam mereri aliquid, sed gratuitam esse Dei beniuolentiam, vt quae debeat propter fidem in Iesum Christum creditibus contingere. In qua cum argumentis vtatur atque exemplis e veteri testamento ductis, omnemque disputationem referat ad opinionum Iudaicarum temeritatem, cogitur eum cum Iudaeis in primis disputare. Ac capite quidem septimo v. i. perspicue se ait loqui cum iis qui legis intelligentes sint Iudaicae; & non ita multo ante locum eum, quem interpretamur, c. VIII, 15 significat lectoribus suis: quod non acceperint *πνεῦμα δεδωκεν, πάλιν εἰς φόβον*, vt, quem ad modum antea, ipsos metu exhorrescere oporteat, sed *πνεῦμα διορθῶν* h. e. vt non, quem ad modum pristino tempore, seruatorum instar supplicia a Domini seueritate metuere, sed, tanquam a patre, optima quaeuis sperare debeant. Ac profecto ante Paulli captiuitatem Romanam, quae incidit in tempora hac ad Romanos epistola posteriora, numquam reperimus Romae Christianos eos, qui de gentibus ad fidem in Christum accesserint, sed Iudaeos

A 3

*) Eos adnumerat WOLFFIUS *Cur. Philol.* Tom. II. p. 147 & HEVMANNVS *Erkl. d. Neue Test.* Tom. VII. p. 334. Addimus qui nuper admodum eandem interpretationem secuti sunt VV. VV. IO. SAL. SEMLERVM, Collegam coniunctissimum nostrum, in *Paraphrasi epist. ad Romanos*, & G. C. B. MOSCHIVM in disp. illustrante *riplex quo S. Paulus Rom. 8, 19—25. gloriae coelestis magnitudinem confirmat, argumentum* (Arnstadt. 1768).

Iudaeos Paullus, cum Romam venisset, iussit aduocari (Act. XXVIII, 17 seqq.), & quos in epistola ad Philipenses c. I, 14 seq. ait Romae Euangelium propagasse studio contendendi aut odio ductos, profecto Iudaei erant, vt ibi omnia verba loquuntur.

His igitur Iudaicis Christianis in primis scribit, suntque vniuersae disputationis Paullinae, quoad coniunctae sunt cum loco nostro, hae fere partes, atque hoc disputandi consilium. Designauerat Apostolus c. I, 16 - 18 tres illas primarias sententias, in quibus pars huius epistolae contemplatiua aut si maus doctrinalis est cap. I, 19 - XI. versatur. E quibus tertiam (cap. I, 16) tractare incipit capite V. vt demonstrat: Euangelium esse medium efficacissimum ad dandam salutem hominibus, siue Iudaei sint, siue primi quidem, siue gentes. Et quem ad modum a cap. VIII ad XI. vtrisque vindicat salutem in Euangelio propositam, commemoratque, quid causae sit cur Deus, repudiata gente sua h. e. Iudaica, etiam gentes quascunque adseuerit & quasi ciuitatis diuinae iure donauerit, ita cap. V - VIII. de vi Euangelii disputat ad salutem humani generis. Quam disputationem ita, si quid videmus, describit, vt *primum* illustret propositionem: de Euangelio salutis medio c. V, 1 - II, *deinde* illam: omnibus credentibus conferri salutem istam. Quam postremam copiosius explicat c. V, 12 - 21, & cum animaduertet Iudaeos dicturos: haec esse dicta in fraudem legis sibi a Deo datae, eamque frustra datam fore, si non lege illa obseruanda sed fide, beniuolentiam diuinam consequerentur, omninoque doctrina illa Paulli impietatem quamcunque induci, huius calumniae vim breuiter quidem c. V, 20. 21., latius cap. VI - VIII. labefactare instituit. Ac habet ista defensio tres patres. *Principio* docet cap. VI - VII, 6: doctrinae suae vim non esse hanc, vt Christianis det licentiam peccandi, cum ipsa natura doctrinae Christianae sanctitatem commendet. *Tum* cap. VII, 7 - 25 Dei consilium declarat in lege roganda, vt quae data fuerit ad agnoscendam atrocitatem peccati, cuius vis hoc magis

magis intelligatur, quo plura lege interdicta fuerint. Denique salubres Euangelii fructus demonstrat cap. VIII, superiusque enunciarum (c. V, 20): *Vbi auctum fuit peccatum, ibi gratia longè magis augetur* s. illustratur, illud igitur enunciarum commutatione verissimae consolationis plenissima illustrat, qua nihil suauius & ad commendandam diuini amoris magnitudinem praestantius legi potest.

Cui explicandae etsi non possumus hic dare operam, neque enim hoc vel breuitas nostra ferret vel institutum: tamen commentationis vniuersae summam Paullus videtur his verbis comprehendere (v. l.): *Quare nunc nihil reliquum est poena dignum apud eos, qui Christo addicti non secundum carnem sed secundum Spiritum viuunt.* Quae ita latius profequitur, vt primum v. 2-4. illustret hoc: quod Christo addicti, (οἱ ἐν Χριστῷ scil. ὄντες, vt v. 8. οἱ ἐν σαρκὶ ὄντες, quod de coniunctione cum Christo per fidem interpretamur, nam de pietate in Christum, quae est in recte agendo, postea demum Apostolus dicit), quod illi videlicet non habeant quo propter peccata in metum coniciantur. Deinde a versu 4 ad 17. istius beneficii spem facit hac lege, si non libidines sed sanctos motus sequantur. Postremo, vt illud ἀγαθὸν se referebat ad cap. VII., in quo erat de vitiositate naturae nostrae conquestus, quae vel sanctissimos hominum eosque vel inuitos saepe in hac vita auferat, ita nullum malum, quod hanc vitam nostram peracerbam reddit, hanc propitiam Dei in nos voluntatem minuere posse, elegantissime demonstrat; nam & finem haec mala habitura esse, cum, ab his corporis compagibus soluti, ad meliorem vitam peruenierimus v. 18-25, & spiritum sanctum infirmitatem nostram adiuuare v. 26-27, & sapientissime a Deo esse decretum, vt cum Christo ad sempiternam gloriam veniamus per aduersitates, quae nos propterea excludere a Dei amore non possint.

Iam in illa parte huius postremae disputationis, qua Christianorum sollicitudinem consolatur spe vitae melioris, de qua, etsi

etfi ad omnes in vniuersum pios Christianos pertinet, tamen, vti dicebamus, proprie hic loquitur ad Christianos e Iudaeis, in illa igitur parte videtur istam rem illustrare simili & sollicitudine & spe Christianorum qui de gentibus ad Euangelii beneficia accesserant. Quod illustrationis genus nemini mirum videri debet, qui cogitat: etiam alibi (1 Cor: XV, 29 sq.) Paulum in causa nostrae admodum simili, eadem argumentatione vti & spem melioris vitae confirmare spe eorum, qui se maximis vitae periculis obiecerint; ita enim intelligendus est iste locus, quod alius Matth. XX, 22. & omnis orationis sensus demonstrat. Ac omnino per vniuersam ad Romanos epistolam in primis Euangelii beneficia Iudaeis tribuit & locum quasi secundum gentibus c. I, 16. II, 10. XI, 17. 18; quare nullo modo abhorret ab insituto Paulli, quod dicimus: eum spem Iudaicis Christianis confirmasse per exemplum Christianorum ceterorum, qui, relictis idolis, adiunxerant se Christo, iisdemque & malis & spe coniuncti cum Iudaicis erant.

Gentes igitur sunt, nostra quidem sententia, quas Paullus nomine τῆς Κτίσεως comprehendit, aut potius de gentibus Christiani. Quomodo hoc dicitur? Id videamus. *Primum* Iudaeos vocabulo כּוּרִי f. Κτίσεως in appellandis gentibus vsos esse docuit LIGHTFOOTVS (hor. hebr. & talmud. ad Marc. XVI, 15. T. II. Opp. p. 468.) & produnt loca Noui Testamenti Marc. XVI, 15, vbi Christus Euangelium iubet proponi πάση τῇ κτίσει, quod red- ditur apud Matthaeum: πᾶσι τοῖς ἔθνεσι, itemque ad Coloss. I, 23, vbi Paullus se dicit ministrum Euangelii ἐν πάση τῇ κτίσει τῇ ὑπὸ τὸν οὐρανόν, quod v. 27. est: ἐν τοῖς ἔθνεσιν, vt alibi sibi tribuit dignitatem Ἀποστόλου τῶν ἐθνῶν Rom. XI, 13. Gal. II, 9 &c.

Porro idem ille Apostolus in locis aliis, cum gentes commemorat, simili vtitur nomine τοῦ κόσμου, habentque illa loca hanc vim, vt non modo possint in nostro gentes intelligi sed debeant etiam propter attributa quae ibi plane sic vt in hoc loco de-

declarantur. Ad Ephesios quidem cap. II, 12, vbi perspicue gentes alloquitur ad Euangelii beneficia adductas, eas dicit nuper fuisse ἀπηλλοτριωμένους τῆς πολιτείας τοῦ Ἰσραὴλ, alienas a iure ciuitatis Israelitarum, quos hoc ipso declarat propriam gentem Dei s. filios Dei esse, plane vt in hoc, quem tractamus, loco credentes e Iudaeis υἱοὺς τοῦ Θεοῦ dixerat a κτίσει s. gentibus disiunctos. Addit pristinos istos Deorum cultores fuisse ξένους τῶν διαθηκῶν τῆς ἐπαγγελίας, quas διαθήκας & ἐπαγγελίας coniungit Rom. VIII, 4 cum υιοθεσία. Adoptionem vero significat haud dubie talem, qualem tribuit iis, qui, repudiato idolorum cultu, filii filiaeque Dei facti essent, vt loquitur 2 Cor. VI, 17. 18; quem ad modum in loco nostro v. 21 τῇ κτίσει similem asserit sortem in acquiranda illustri libertate filiorum Dei. Atque etiam hic *spem* commemorat illam τῆς κτίσεως, cum contra in loco ad Ephesios gentes dixisset olim fuisse ἐλπίδα μὴ ἐχέστας, quae *spem* non habuerint, cum fuissent Ephesii ἐν τῷ κόσμῳ, inter gentes, sed postea ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, Christiani redditi. Neque fugere quemquam potest, Paulum in ipsa epistola nostra cap. XI. vbi longus est in comparandis iuribus Iudaeorum ac Gentium, has κόσμον identidem appellare, v. 12 & 15. Sed satis est hoc indicasse.

Denique Paullus ipse, nisi fallimur, quam κτίσιν intelligi velit, declarat eo, quod v. 23 κτίσιν comparet cum iis qui habeant τὴν ἀπαρχὴν τῆς πνεύματος. Quae verba quamquam videmus explicari in hanc partem vt spiritum dicant describi tamquam initium & quasi pignus futurae beatitudinis obtinendae, neque nos diffitemur multis in locis Spiritum sanctum ab illa vi ad hanc spem confirmandam laudari: tamen ἀπαρχὴν hoc sensu dici valde dubitamus, & vana sunt omnia, quae ad illam rem ex antiquitate institutisque Ebraeorum afferuntur, nisi ἀπαρχὴν pro pignore vel arrha dici perspicue confirmetur. Certe ἀπαρχὴν Paullus vbicunque locorum eos dicit, qui primi h. e. prius quam alii vel fuerint vel obtinuerint aliquid, vt Epaeuetus c. XVI, 5 ἀπαρχὴ τῆς Ἀχαιῶν

B

eis

εἰς Χριστόν, qui primus in Achaia Christi doctrinam amplexus est, ut Christus ipse 1 Cor. XV, 20 ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων, qui primus e mortuis ad vitam reuocatus est; ut Iudaeorum maiores, qui primi adoptati sunt a Deo, ἀπαρχὴ ἀγία dicuntur, & quod loco nostro accommodatissimum exemplum est, Christiani e Iudaeis Iacobo c. I, 18 sunt ἀπαρχὴ τῶν Θεῶ κτισμάτων, qui primi a Deo creati sunt h. e. Christiani facti, gentibus quidem priores. Quam ob rem non dubito vertere τὰς τὴν ἀπαρχὴν τῆ πνεύματος per eos, qui Spiritum priores acceperunt h. e. Christianos Iudaicos; e quo ipso sua sponte intelligitur: κτίσιν, quam componit Apostolus cum talibus Christianis, Christianos esse de parte gentium, praesertim cum saepe numero in epistola nostra, ut supra diximus, maxime cum argumentum vniuersae disputationis c. I, 16 enarraret, Iudaeis πρῶτον, in primis, asserat Euangelii beneficia.

Atqui in Christianos de gentibus cadunt profecto ea, quae Paullus de ista κτίσει commemorat. Quod ut probemus lectoribus & reliquis loci subobscuri partes quodam modo illustremus, placet integrum locum notis adpersis recensere. Sic autem Paullus:

v. 19. *Namque spes creaturae* (aut si mauis: acerrima expectatio gentium h. e. Christiani e gentibus anquirentes illam paullo post commemorandam beatitatem. Ἀποκαταδοκία non tam est anxia expectatio, quam, ut Paullus explicat v. 25, ἐλπίς, quae etiam de certa expectatione dicitur, ut ad Ebr. XI, 1. ΛΟΓΙΛΑ Psalm XXXVIII, 8. καταδοκίαν habet pro הללה, οἱ ὁ interpretantur ὑπόσπασιν, firmam persuasionem, SYMMACHVS ἀναμονήν) *patetationem filiorum Dei expectat* (h. e. expectat illud tempus, quo illustrabitur dignitas filiorum Dei, qui his in terris humili admodum conditione vtuntur. Coloss. III, 3. 4. 1 Io. III, 2).

v. 20. *Etenim creatura vanitati addicta est* (Supra c. I, 21 commemorabat τὴν ματαιότητα gentium h. e. vanitatem errorum quibus immerfi erant; sed h. l. φθορὰν intelligit, de qua dicemus ad v. 21) *non sponte*

sponte quidem (non suo arbitrio, mallent enim, ut Paulli verbis 2 Cor. V, 8 utamur in re simili ἐκδημήσω ἐν τῷ σώματι, καὶ ἐνδημήσω πρὸς τὸν Κύριον, abesse ab hoc corpore, & adesse apud Dominum) *sed propter eum qui addixit sub spe.* (Ita interpungenda putamus haec verba, ut ἐπὶ ἐλπιδι. ad versum 20 referatur, quo modo multi codices ac veteres interpretes Graeci haec verba coniunxerunt; addimus iis, quos WETSTENIUS commemoravit, MAXIMUM in scholiis in GREGORIVM THEOLOGVM C. III. p. 34, qui & pro ματαιότητι habet Φθορᾶ, ex interpretamento haud dubie. De ipsa sententia meminimus Paullum l. c. 2 Cor. V., ubi se tamquam mole oppressum in corpore ingemiscens describit v. 4, addere v. 7: Διὰ πίστεως περιπατοῦμεν, ἔτι διὰ ἐλπίδος, fide s. spe his in terris vivimus, non sensu, quare se dicit θαρσύνουσα, bonam spem habere. Simili fere modo ait Rom. XI, 32: συνέκλεισε ὁ Θεὸς τὰς πάντας εἰς ἀπίθειαν, ἵνα τὰς πάντας ἐλεήσει h. e. omnes siuit (ad tempus) repugnare Euangelio, ut (quo tempore elapso) omnium miseretur. Visum ergo est Deo, ut illi e gentibus Christiani, quanquam anhelant libertatem ab huius corporis vinculis, tamen aliquantum per hanc vitam, sub spe futurae liberationis, miseriae obnoxii sint; qui sensus cum v. 18 & 28 seqq. pulchre consentit.

Namque & ipsa creatura vindicabitur a servitute vitiositatis v. 21. in libertatem illustrissimam filiorum Dei. (h. e. non modo vos post exantlatas aduersitates huius vitae ad gloriam filiorum Dei pervenietis. v. 18, sed ad eandem quoque, secus quam Iudaei putare solent, Christiani e gentibus pertingent, postquam ab iisdem, quibus nunc pressi estis, malis liberati fuerint. Φθορᾶν intelligimus eam, de qua Paullus conquerebatur cap. VII, v. 23 seq. in primis; nam & ibi cupit v. 24. liberari ab hoc mortifero corpore plane ut in nostro loco v. 23. dicit filios Dei cupere ac sperare liberationem a corpore suo, & perspicuum est, uniuersam disputatio

rationem, cuius partem interpretamur, coniunctam esse cum cap. VII, quod totum est in vitiis naturae nostrae enarrandis.)

v. 22. *Nouimus* (satis certum est) *enim, quod omnis creatura hoc ipso tempore ingemiscat & condoleat.* (quo sensu? supra est dictum. Ἀλλὰ τὴν ἡμῶν maluimus vertere: *hoc ipso tempore* i. e. hac in vita; propter ea quod anhelare cum gentibus Christianos e Iudaeis dicit v. 23. liberationem a corpore. Neque ἀλλὰ semper tempus definit, ad quod, sed quo aliquid factum fuerit, vt cap. XI, 25. Ebr. III, 13. & sexcentis aliis in locis.)

v. 23. *Non modo autem* (haec creatura anhelat illam libertatem) *sed ipsi quoque, qui primi* (priores quam illa κτισίς) *Spiritum accepimus* (nobis confirmantem quod sumus filii Dei atque haeredes cum Christo v. 16. 17.), *nos ipsi quoque intra nos suspiramus, adoptionem expectantes* (h. e. tempus quo futurum est, vt nanciscamur illam gloriam filiorum Dei, ἀποκάλεσθαι τῶν υἱῶν Θεοῦ v. 19.), *liberationem a corpore nostro.* (Hic licebit animaduvertere: illud: καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ repetitionem esse eius quod praecesserat: καὶ αὐτοὶ, vt Luc. I, 36: Ἐλισάβετ — καὶ αὐτῇ, ipsa quoque, ipsa inquam; nam quid opus est nouum fingi subiectum in illo: καὶ ἡμ. αὐτοὶ, quod volunt de Apostolo ipso aut Apostolis intelligi? Ceterum de ista ἀπολυτρώσει τῆς σαρκὸς nunc non audemus pronunciare in alterutram partem. Namque & de hoc corpore nostro, magna causa multorum malorum quibus animus affligitur, accipi potest, quem sensum paene omnes sequuntur, vt, per aliquem tropum de illo corpore s. compage peccati, quod Paullus saepe cum eius membris, h. e. singulis libidinibus vel vitiis, commemorat, vt Coloss. III, 5 & supra c. VI, 6; quinquam fere animus inclinat in hanc postremam partem propter similia loca cap. VI, 6 & VII, 24. Sed, quomodocumque interpreteris, summa sententiae Paullinae eadem videtur esse.)

v. 24. *Namque spe beati sumus;* (quid id sit, supra declarauimus ad v. 19, itemque alibi e loco 2 Cor. V, 7. h. e. tamquam futuram spera-

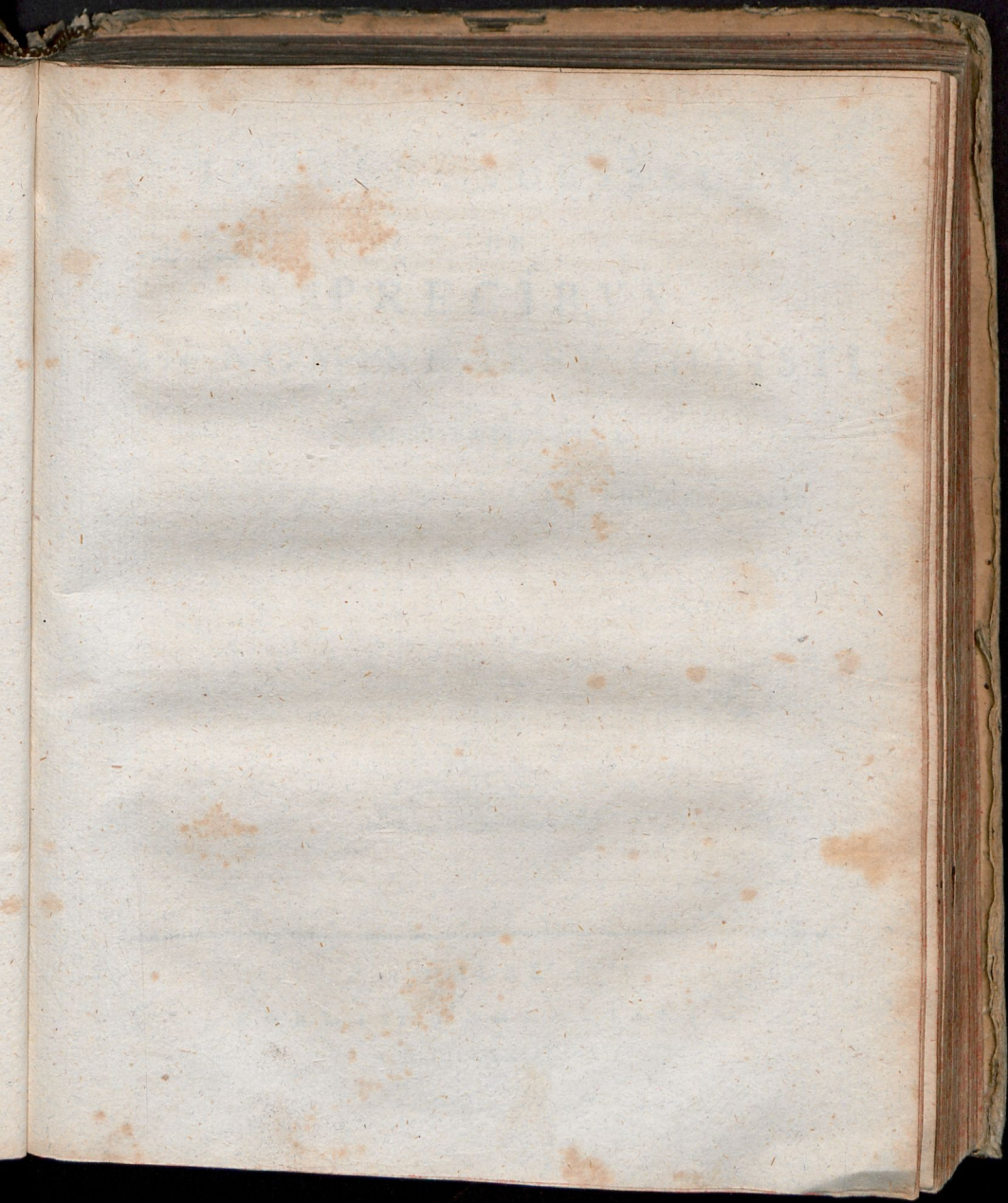
speramus beatitatem, non fruimur ea praesente) *spes autem, quae cernitur, non est spes* (id, cuius spes facta est, cum tanquam praesens tenerur, non speratur), *nam quod quis cernit quo modo idem sperare potest.*

Quod si vero, speramus, quae nondum cernimus, patienter v. 25. ea quidem expectamus.

Nos vero, **CARISSIMI CIVES**, agnoscamus, quantum hoc sit, quod Deus per Euangelium Iesu Christi non modo spem nobis fecerit tantae beatitatis, sed etiam tradiderit modum, quo certo possimus scire, *nobis* eam paratam esse in coelis. Quod quidem tamquam certum & fixum tenebimus, cum conscientia verae pietatis in Deum & perpetuum recte faciendi studium nos docuerit, animum nostrum moueri a Spiritu Dei; eritque haec certitudo hoc maior, quo ad omnem veram virtutem vigilantius enitmur, ut, qui talem habemus spem, secundum Ioannis admonitionem I Io. III, 3, sanctos nos seruemus per omnem vitam, quem ad modum Christus sanctus fuit, cuius si velimus similes esse in gloria, etiam in vita similes esse oportet. Quare diligenter cogitemus: etsi Deus fidem huius spei fecerit, tamen nos nisi *spe* beatos, atque hanc vitam quasi severam pietatis disciplinam esse, qua nisi subacti fuerimus & praeparati ad meliorem vitam, illa spe excidemus profecto. Contra si ex isto perenni Deo viuendi studio cognouerimus Dei Spiritum in nobis esse tamquam pignus futurae post hanc vitam felicitatis, ne timeamus in hac vitae praesentis miseria, quam auget aut potius vnice continet libidinum atque peccatorum vis. Namque visum est Deo ut additi huic miseriae teneremur, *sub spe* recuperandae aliquando libertatis, cum, omni admixtione corporis liberati, puri & integri, eam viuemus vitam, quae est sola vita nominanda. Istius beatitatis, quae nobis *spe* quidem data est per Spiritum sanctum immissum in animos nostros, memoriam celebrat orbis Christianorum per hos dies.

Quare vos HUMANISSIMI CIVES hortamur: ut, ipsa hac
 opportunitate admoniti, exerceatis vos hoc tempore ista spe
 & lege, qua datur, studiose contemplanda, atque operam ma-
 ximam detis, ut fructum capiatistantorum beneficiorum per
 omnem vitam, & ducti per Spiritum sanctum illam nobis pro-
 missam beatitatem laeti sine fine obtineatis! P. P. pridie sol-
 lemnitatis Pentecost. A. C. MDCCCLXVIII.

Tb 2205

ULB Halle

3

004 716 302

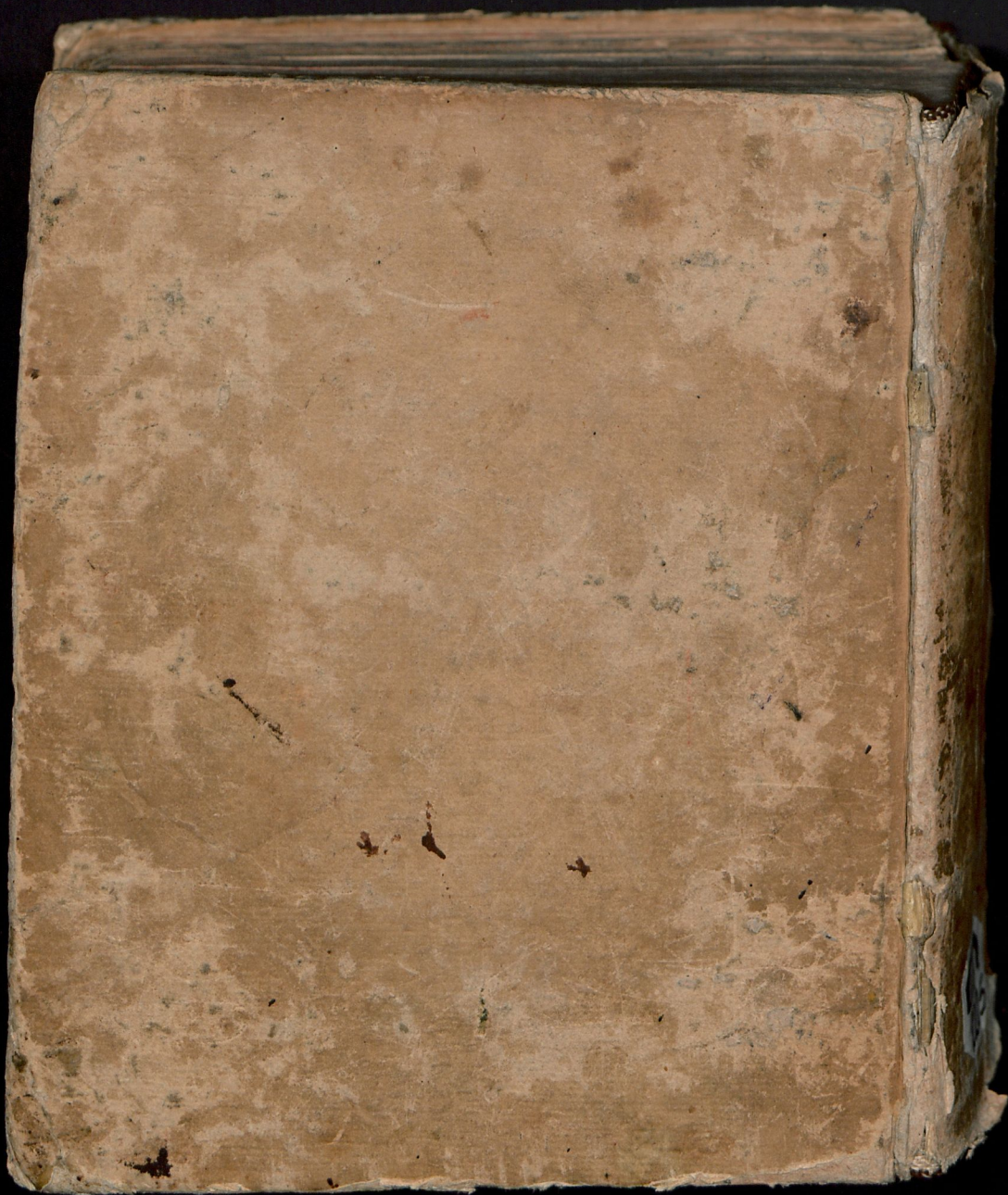

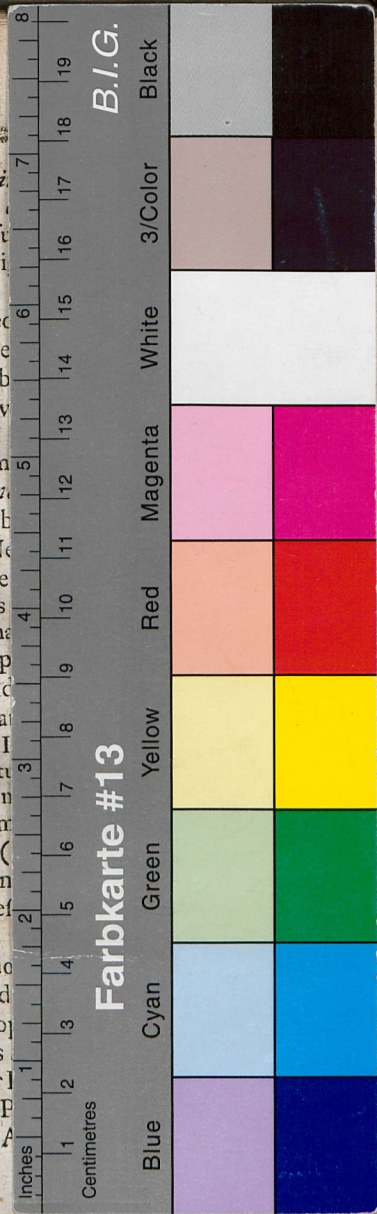
f

R

10

16

IO. AVGVSTI NOESSELT
COMMENTATIO
AD LOCVM PAVLLI APOSTOLI AD ROM. VIII, 19. scqq.
QVI EST
DE ΑΠΟΚΑΡΑΔΟΚΙΑ ΤΗΣ ΚΤΙΣΕΩΣ
NOMINE
ACADEMIAE FRIDERICIANAE HALENSIS
AD
MEMORIAM
SPIRITVS SANCTI IN APOSTOLOS EFFVSI
COMMENDANDAM CONSCRIPTA.

HALAE MAGDEBVRG. FORMIS HENDELIANIS.

9.

25